

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 159/07-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. Š., L., zastúpeného advokátkou Mgr. V. H., L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 332/93 a sp. zn. 13 Cb 59/2002 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1218/93, za účasti Okresného súdu Lučenec a Krajského súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. Š. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1218/93 porušené bolo.

2. J. Š. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk (slovom stopäťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je p o v i n n ý uhradiť J. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. V. H., L., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti J. Š. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. februára 2007 doručená sťažnosť J. Š., L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. V. H., L., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 332/93 a sp. zn. 13 Cb 59/2002 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1218/93 a porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1218/93.

Z obsahu sťažnosti a jej doplnenia vyplýva, že sťažovateľ je ako odporca účastníkom označeného konania vedeného okresným súdom a krajským súdom. Po podaní návrhu na začatie konania okresnému súdu dňa 15. júna 1993 (tejto časti konania bola pridelená sp. zn. Cb 332/93) vyslovil okresný súd na hlavnom pojednávaní 26. augusta 1993 svoju vecnú nepríslušnosť. Uznesením z 26. augusta 1993 bola predmetná vec postúpená na prerokovanie a rozhodnutie krajskému súdu ako vecne príslušnému súdu (veci bola na tomto súde pridelená sp. zn. 37 Cb 1218/93). Uvedené uznesenie bolo sťažovateľovi doručené do vlastných rúk bez súčasného doručenia žaloby alebo iného podania vo veci samej.

Sťažovateľ listom zo 7. januára 1997 adresovaným predsedovi krajského súdu požiadal o prešetrenie postupu súdu a o informáciu o stave konania. Predseda krajského súdu v odpovedi z 24. januára 1997 poukázal na preťaženosť sudcov s tým, že nevie uviesť termín vybavenia predmetnej veci, pretože krajský súd eviduje 16 000 nevybavených obchodných vecí.

Krajský súd doručil sťažovateľovi návrh žaloby so žiadosťou o vyjadrenie 7. marca 2001, teda po uplynutí ôsmich rokov. Prvé pojednávanie vo veci sa konalo 11. októbra 2001, na ktorom však podľa názoru sťažovateľa nedošlo k meritórnemu prerokovaniu veci. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 8. novembra 2001 a 17. januára 2002, pričom krajský súd 22. januára 2002 rozhodol o tom, že nie je vecne príslušný na prerokovanie a rozhodnutie danej veci.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo 14. júna 2002 bolo určené, že vecne príslušným súdom na prerokovanie a rozhodnutie predmetnej veci je okresný súd. Sťažovateľ ďalej uvádza, že *«... potom, ako sa vec po deviatich rokoch začala prejednávať na Okresnom súde v Lučenci sťažnosť predsedovi tohto súdu na prietahy nepodával, pretože okresný súd vo veci koná, i keď je konanie zdĺhavé, je to dôsledok práve predchádzajúceho obdobia nečinnosti krajského súdu, kedy je dôkazná situácia veľmi zložitá, súd bol nútený nariadiť zložité znalecké dokazovanie a podobne. I za týchto „poľahčujúcich“ okolností však i konanie na okresnom súde už trvá piaty rok. Toto konanie však už vo vzťahu k sťažovateľovi nie je spravodlivým prejednaním veci, rešpektujúcim všetky procesné zásady a princípy a je tiež porušením práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ktoré je garantované článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky».*

Podľa názoru sťažovateľa došlo postupom okresného súdu a krajského súdu v namietanom konaní k porušeniu jeho základných práv podľa ústavy, a preto navrhuje, aby vo veci jeho sťažnosti po jej doplnení podaním z 9. mája 2007 ústavný súd vydal nasledovný nález:

„Právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní pod číslom 37 Cb 1218/93 a právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Lučenci pod číslom konania Cb 332/93, 13Cb/59/2002 a Krajského súdu v Banskej Bystrici pod číslom konania 37Cb/1218/93 bolo porušené.

Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 000,- Sk.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania na odmene advokáta za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava, vyhotovenie podania, ďalšie podanie vo veci samej) vo výške podľa § 11 ods. 2 vyhlášky číslo 655/2004 Z. v prípade priznania finančného zadosťučinenia z jeho výšky a každému úkonu právnej služby náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 159/07-19 z 21. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 59/2002 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Cb 332/93) a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1218/93, pričom vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, predsedu okresného súdu a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu a predsedu krajského súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrili k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa, predseda okresného súdu a predseda krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa, predsedu okresného súdu a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení

jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu č. Spr. 1514/07 z 13. júla 2007 bolo ústavnému súdu doručené 17. júla 2007. V predmetnom vyjadrení sa uvádza:

„... pripojene zasielam stanovisko zákonného sudcu s chronologickým prehľadom úkonov vykonaných v konaní pred tunajším súdom.

Z prehľadu vykonaných úkonov vyplýva, že Okresný súd v Lučenci podstatným spôsobom neporušil zákonnú zásadu konania bez zbytočných prietahov.“

Zákonný sudca prerokujúci predmetnú vec na okresnom súde sa vyjadril nasledovne:

„... predkladám chronologicky usporiadaný prehľad jednotlivých úkonov v konaní pod sp. značkou 13 Cb 59/2002, z ktorého je zrejmé, že úkony súdu smerujúce k vybaveniu veci boli vykonávané pravidelne, niektoré pojednávania boli odročované z dôvodu ospravedlnenej neúčasti aj zo strany sťažovateľa J. Š., preto jeho ústavnú sťažnosť považujem za nedôvodnú. Predmetná vec je skutková aj právne zložitá, vyžadujúca si pre rozhodnutie dlhší časový úsek aj vzhľadom na potrebu znaleckého dokazovania v konaní.

Chronologický prehľad úkonov v konaní sp. značka 13 Cb 59/2002

- spis postúpený z Krajského súdu dňa 02. 05. 2002 (doručený na OS LC 21. 05. 2002)

- nesúhlas s postúpením veci z dôvodu vecnej príslušnosti, Najvyšší súd SR rozhodol dňa 14. 07. 2002, rozhodnutie doručené na OS LC 22. 07. 2002

- termín pojednávania vytýčený dňa 11. 08. 2003 na 25. 08. 2003 - odročené z dôvodu ospravedlnenej neúčasti účastníkov konania, odročené na 26. 09. 2003 - ospravedlnená neúčasť účastníkov konania, odročené na 31. 10. 2003 - meritórne pojednávanie (odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania)

- znalecké dokazovanie nariadené 09. 01. 2004

- odvolanie žalovaného zo dňa 10. 02. 2004, spis predložený KS BB dňa 12. 02. 2004

- spis vrátený z KS BB dňa 22. 03. 2004 bez rozhodnutia o odvolaní

- uznesením zo dňa 24. 03. 2004 - zamietnutá žiadosť o odpustenie lehoty

- odvolanie žalovaného zo dňa 30. 03. 2004 proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o odpustenie lehoty zaslané KS BB 22. 06. 2004
- spis predložený KS BB na rozhodnutie o odvolaní, KS BB rozhodnutie potvrdil a spis 05. 01. 2005 vrátil
- výzva na prevzatie spisu súdnemu znalcovi zo dňa 30. 01. 2005
- znalecký posudok podaný dňa 21. 12. 2005
- vytýčené pojednávanie na 26. 01. 2006 - odročené z dôvodu ospravedlnenia žalovaného na 03. 02. 2006 (pojednávanie v merite veci)
- návrh na doplnenie dokazovania odporcu zo dňa 13. 02. 2006 a 17. 02. 2006
- špecifikácia návrhu navrhovateľov zo dňa 17. 02. 2006
- žiadané správy 20. 03. 2006 a 24. 03. 2006
- doplnok k znaleckému posudku doručený 03. 08. 2006
- uznesenie o priznaní odmeny súdnemu znalcovi z 19. 01. 2007
- vyjadrenie k znaleckému posudku a doplnku k ZP 05. 02. 2007
- odvolanie proti uzneseniu o priznaní odmeny súdnemu znalcovi z 05. 02. 2007.“

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedol okresný súd.

Vyjadrenie predsedu krajského súdu č. Spr. 868/07 z 23. júla 2007 bolo ústavnému súdu doručené 25. júla 2007. V predmetnom vyjadrení sa uvádza:

„Je pravdou, že pôvodne vec navrhovateľov A. G. a spol. proti sťažovateľovi o zaplatenie 589.135,00 Sk napadla na Okresný súd v Lučenci dňa 15. 06. 1993. Po zaplatení súdneho poplatku bola vec postúpená tunajšiemu súdu dňa 06. 10. 1993. Vec sa viedla pod sp. zn. 37 Cb 1218/93. Od nápadu veci na tunajší súd dňa 06. 09. 1993 vec vybavoval sudca JUDr. A. M., ktorý zhodou okolností vybavoval vec aj na Okresnom súde v Lučenci od nápadu veci v r. 1993. Za obdobie od 06. 10. 1993 do 21. 07. 1999 sa vo veci skutočne nekonalo, resp. až do 07. 03. 2001, kedy bolo vyjadrenie navrhovateľa doručené odporcovi. Odporca sa k veci vyjadril 03. 04. 2001. Od tej doby súd konal vo veci, niekoľkokrát vo veci pojednával, pojednávanie bolo vo veci odročené za účelom vykonania dokazovania.

Na pojednávaní dňa 17. 01. 2002 bolo dokazovanie ukončené s tým, že bude vyhlásený rozsudok. 21. 01. 2002 sudkyňa JUDr. D. D. zrušila uznesenie o odročení pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku a rozhodla, že vec postupuje Okresnému súdu v Lučenci. Okresnému súdu bola vec postúpená až 02. 05. 2002. Na námietku Okresného súdu Lučenec Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 14. 06. 2002 č. Ndob 328/2002-254 rozhodol, že príslušný na prejednanie veci je Okresný súd Lučenec.

Je pravdou, že tunajší súd od 06. 10. 1993 do 07. 03. 2001 v podstate nekonal. Od 02. 05. 2002 koná vo veci Okresný súd Lučenec pod č. 13 Cb 59/2002, ktorý sa o priebehu konania na Vašu žiadosť už vyjadroval.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení zo 4. augusta 2007, ktorým reagovala na stanoviská okresného súdu a krajského súdu, uviedla:

„K vyjadreniam súdov nepovažujeme za potrebné zaujať osobitné písomné stanovisko, nakoľko toto by bolo v zásade opakovaním argumentov uvedených v samotnej sťažnosti a jej doplnení zo dňa 09. 05. 2007, na ktorých v plnom rozsahu trváme.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až 50) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvŕažnosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu uvedený záver platí zvlášť v prípade potenciálneho porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv. Inak povedané, k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní môže dôjsť v prípade, ak postup (napr. dlhodobá nečinnosť) všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných priet'ahov vedie v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ochrany ktorých sa domáha.

1. Konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 37 Cb 1218/93

Na základe uznesenia okresného súdu č. k. Cb 332/93-25 z 26. augusta 1993, ktorým tento súd vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť na konanie, bola krajskému súdu 6. októbra 1993 postúpená žaloba navrhovateľov v 1. a 2. rade (ďalej aj „navrhovatelia“) „o vydanie neoprávneného majetkového prospechu“ v sume 589 135 Sk s prílohami proti sťažovateľovi ako odporcovi v predmetnom konaní.

Krajský súd bol následne nečinný až do 21. júla 1999, keď prípisom vyzval navrhovateľa v 1. rade na upresnenie a doplnenie žaloby v lehote 20 dní. Odpoveď na uvedený prípis bola krajskému súdu doručená 10. augusta 1999. Krajský súd bol v ďalšom období opätovne nečinný do 7. marca 2001, keď prípisom vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k žalobe navrhovateľov. Po vykonaní úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania (apríl 2001 až august 2001) nariadil krajský súd 25. septembra 2001 termín pojednávania na 11. október 2001.

Na pojednávaniach 11. októbra 2001 a 8. novembra 2001 vykonal krajský súd dokazovanie výsluchom účastníkov konania a predloženými listinnými dôkazmi. Pojednávanie stanovené na 13. december 2001 bolo na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa o odročenie z dôvodu kolízie termínov s iným pojednávaním uznesením krajského súdu odročené na neurčito.

Na pojednávaní 17. februára 2002 krajský súd uznesením pripustil zmenu petitu žalobného návrhu, vykonal ďalšie dokazovanie vo veci, následne uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávanie bolo odročené na 21. január 2002 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Na pojednávaní 21. januára 2002 (účastníci konania a ich právni zástupcovia neprítomní) krajský súd „... pri podrobnom štúdiu obsahu spisu dospel k záveru, že suma, ktorá je predmetom sporu, je nesporne súčasťou celkového finančného vysporiadania zaniknutého združenia P., ktorého spoločníkmi boli účastníci tohto sporu. Z obsahu spisu

d'alej vyplýva, že účastníci zmluvu o konzorciu z r. 1991 nahradili zmluvou o združení v r. 1992, ktoré sa stalo právnym nástupcom zaniknutého konzorcia P., pričom tak konzorcium, ako aj združenie nie sú obchodnou spoločnosťou. Účastníci konzorcia ani účastníci združenia nie sú spoločníkmi obchodnej spoločnosti a spor preto nemôže byť sporom podľa § 9 ods. 3 písm. b) a O. s. p., ktorý by v prvom stupni patril do vecnej príslušnosti krajských súdov“.

Z uvedených skutočností vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní uznesením zrušil uznesenie zo 17. januára 20002 o odročení pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku a rozhodol, že predmetná vec bude postúpená na rozhodnutie vecne a miestne príslušnému okresnému súdu. Spis bol okresnému súdu doručený 21. mája 2002.

Ústavný súd v rámci predchádzajúcej rozhodovacej činnosti už vyslovil názor, že v prípade, ak napr. porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza (aj) k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 46/04).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že dlhodobá nečinnosť krajského súdu v danej veci v období od 6. októbra 1993 do 21. júla 1999 a následne od 21. júla 1999 do 7. marca 2001 (t. j. takmer 7,5 rokov) nadobudla svojou intenzitou charakter porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že od marca 2001 krajský súd konal v tejto veci plynule a jeho postup smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako odporcu v konaní.

2. Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. Cb 332/93 a pod sp. zn. 13 Cb 59/2002

Okresnému súdu bola 15. júna 1993 doručená žaloba navrhovateľov v 1. a 2. rade „o vydanie neoprávneného majetkového prospechu“ v sume 589 135 Sk s prílohami proti sťažovateľovi ako odporcovi. Okresný súd po úhrade súdneho poplatku na pojednávaní 26. augusta 1993 uznesením č. k. Cb 332/93-25 vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť podľa § 9 ods. 3 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože hodnota predmetu konania presiahla sumu 200 000 Sk. Okresný súd prípisom z 5. októbra 1993 vec postúpil na ďalší postup krajskému súdu.

Krajský súd na pojednávaní 21. januára 2002 vyslovil v danej veci svoju vecnú nepríslušnosť a spisový materiál bol 21. mája 2002 doručený okresnému súdu na ďalší postup. Okresný súd vyslovil svoj nesúhlas s postúpením veci a prípisom z 27. mája 2002 predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o vecnej príslušnosti. Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndob 328/2002 zo 14. júna 2002 rozhodol, že vecne príslušným na prerokovanie danej veci je okresný súd. Spis bol okresnému súdu vrátený 22. júla 2002. Okresný súd vydal 22. júla 2002 pokyn na doručenie uvedeného uznesenia najvyššieho súdu účastníkom konania a následne bol nečinný do 11. júla 2003, keď nariadil termín pojednávania na 25. august 2003.

Pojednávanie konané 25. augusta 2003 bolo uznesením odročené na 26. september 2003 z dôvodu neospravedlnenej neúčasti právnej zástupkyne sťažovateľa (doručenie predvolania na pojednávanie vykázané 25. júla 2003). Pojednávanie konané 26. septembra 2003 bolo z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právnych zástupcov účastníkov konania uznesením odročené na 31. október 2003. Okresný súd na pojednávaní 31. októbra 2003 vykonal dokazovanie vo veci výsluchom účastníkov konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania.

Uznesením okresného súdu č. k. 13 Cb 59/2002-265 z 9. januára 2004 bolo nariadené znalecké dokazovanie z odboru účtovníctva. Uvedené uznesenie bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené 15. januára 2004. Okresnému súdu bolo 5. februára 2004 doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania v časti povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, ako aj námietky proti osobe

znalca so súčasnou žiadosťou doplniť úlohy znalca podľa jeho návrhu. Okresný súd prípisom z 12. februára 2004 vyzval sťažovateľa konkretizovať námietky zaujatosti proti osobe znalca v lehote 10 dní. Okresnému súdu bola 11. februára 2004 doručená žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu č. k. 13 Cb 59/2002-265 z 9. januára 2004 z dôvodu jej práceneschopnosti, ktorá začala plynúť v 5. deň odvolacej lehoty, a súčasne odvolanie proti uvedenému uzneseniu. Okresný súd uznesením č. k. 13 Cb 59/2002-279 z 24. marca 2004 uvedenú žiadosť právnej zástupkyne zamietol.

Okresný súd uznesením č. k. 13 Cb 59/2002-307 zamietol návrh navrhovateľov zo 7. apríla 2004 na vydanie predbežného opatrenia. Spis bol následne 22. júna 2004 predložený krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 43 Cob 389/04-316 z 30. októbra 2004 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 13 Cb 59/2002-279 z 24. marca 2004. Krajský súd uznesením č. k. 43 Cob 208/04-320 z 18. novembra 2004 zamietol odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 13 Cb 59/2002-265 z 9. januára 2004, pričom predmetný spis bol vrátený 5. januára 2005.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 13 Cb 59/2002 z 5. februára 2005 ustanovil iného znalca na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu pozastavenia auditorskej činnosti predchádzajúcemu súdnemu znalcovi. Poverený súdny znalec prevzal spis 16. februára 2005 a vypracovaný znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 21. decembra 2005. Pojednávanie nariadené na 26. január 2006 bolo na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa odročené na 3. február 2006.

Okresný súd na pojednávaní 3. februára 2006 vykonal ďalšie dokazovanie vo veci výsluchom účastníkov konania a súdneho znalca, pričom pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom predloženia relevantných písomností sťažovateľom v lehote 10 dní a špecifikácie žalobného návrhu navrhovateľov na základe vykonaného dokazovania. Okresnému súdu bola 13. februára 2006 doručená špecifikácia žalobného návrhu predložená navrhovateľmi a 17. februára 2006 návrh právnej zástupkyne sťažovateľa na doplnenie dokazovania a „*spresnenie úlohy znalca*“ so zoznamom listín predložených znalcovi.

Okresný súd následne vykonával činnosť súvisiacu s vyžiadaním relevantných listín a vypracovaním doplnku k znaleckému posudku. Doplnok k znaleckému posudku bol okresnému súdu doručený 3. augusta 2006. Okresný súd uznesením č. k. 13 Cb 59/2002-420 z 19. januára 2007 priznal znalcovi odmenu za vypracovanie doplnku k znaleckému posudku.

Okresnému súdu bola 19. januára 2007 doručená žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa o predĺženie lehoty na vyjadrenie k doplnku znaleckého posudku. Následne bolo okresnému súdu 5. februára 2007 doručené vyjadrenie navrhovateľov k doplnku znaleckého posudku, vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľa k doplnku znaleckého posudku a odvolanie proti uzneseniu č. k. 13 Cb 59/2002-420 z 19. januára 2007 o priznaní odmeny znalcovi za vypracovanie doplnku k znaleckému posudku. Spis bol následne na základe vyžiadania postúpený ústavnému súdu a krajskému súdu. Po vrátení spisu z krajského súdu 9. augusta 2007 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi na ďalší postup.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01). Spôsobenie zbytočných prietáhov v konaní súdom môže založiť porušenie základného práva účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy a čl. 38 ods. 2 prvej vety Listiny základných práv a slobôd, ale neznamená spravidla odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 8/01).

Na základe zistených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že nečinnosť okresného súdu od augusta 2002 do 11. júla 2003 za daných okolností neznamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože dĺžka a rýchlosť predmetného konania, ako aj postup okresného súdu boli v ďalšom období plne závislé od legitímnych procesných úkonov účastníkov

konania (napr. u sťažovateľa - návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, vznesenia námietok proti osobe znalca, neospravedlnenej neúčasti jeho právnej zástupkyne na pojednávaní 25. augusta 2003, žiadosti jeho právnej zástupkyne o odročenie pojednávania nariadeného na 26. január 2006, žiadosti jeho právnej zástupkyne o predĺženie lehoty na vyjadrenie k doplnku znaleckého posudku, podania odvolania proti uzneseniu o priznaní odmeny znalcovi za vypracovanie doplnku k znaleckému posudku). Predmetné konanie možno navyše označiť za zložité po právnej (určenie právnej formy spoločného podnikania navrhovateľov a sťažovateľa) a skutkovej stránke (nevyhnutnosť znaleckého dokazovania) práve s prihliadnutím na prechádzajúcu dlhodobú nečinnosť krajského súdu, kvôli ktorej sa dokazovanie s odstupom dlhého časového obdobia stalo oveľa zložitejšie. Uvedenú nečinnosť okresného súdu by bolo prípadne možné kvalifikovať ako porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré však ústavný súd nemohol vysloviť s prihliadnutím na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 59/2002 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že postupom krajského súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zaoberal sa aj žiadosťou s'ťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. S'ťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 000 Sk poukazujúc najmä na neprimeranú dĺžku konania.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým dĺžku obdobia, počas ktorej došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v danej veci, ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie pre s'ťažovateľa v sume 150 000 Sk (slovom stopäťdesiat tisíc slovenských korún), a to podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou Mgr. V. H. Ústavný súd úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie s'ťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to v sume 2 970 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2-krát 178 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 6 296 Sk.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu 14. mája 2007 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu a nových skutočností) ako podanie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, tento nález nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007